

Gemeentebijeenkomst modernisering verkiezingen

Willeke van Dijk (NVVB)

*Juliette van der Jagt-Jobsen en Eveline van Lottum
(VNG)*

Waarom deze bijeenkomst?

- NVVB heeft september als thema-maand verkiezingen bestempeld
- Voor overleg met ministerie van BZK en Kiesraad is de input van gemeenten nodig
- NVVB en VNG trekken samen op in het maken van plannen om het verkiezingsproces te verbeteren

Uitgangspunt: de 7 waarborgen van het verkiezingsproces

- **Kiesgerechtigdheid:** Alleen kiesgerechtigde personen mogen aan de verkiezing deelnemen
- **Uniciteit:** Iedere kiesgerechtigde mag, gegeven het Nederlandse kiesstelsel, één stem per verkiezing uitbrengen, die bij de stemopneming precies één keer wordt meegeteld
- **Toegankelijkheid:** Kiesgerechtigden moeten zoveel mogelijk in de gelegenheid gesteld worden om direct deel te nemen aan het verkiezingsproces. Indien dat onmogelijk is, moet de mogelijkheid openstaan om indirect, door het verlenen van een volmacht, alsnog aan de verkiezing deel te nemen
- **Transparantie:** Het verkiezingsproces moet helder van structuur en opzet zijn, zodat in beginsel iedereen inzicht in de structuur ervan kan hebben. Er zijn in het verkiezingsproces geen geheimen. Vragen moeten beantwoord kunnen worden, de antwoorden moeten controleerbaar en verifieerbaar zijn
- **Controleerbaarheid:** Het verkiezingsproces moet objectief controleerbaar zijn. De controle-instrumenten kunnen, afhankelijk van de vorm van stemmen waartoe wordt besloten, verschillen
- **Stemvrijheid:** Iedere kiesgerechtigde moet bij het uitbrengen van zijn/haar stem zijn keuze in alle vrijheid, vrij van beïnvloeding kunnen bepalen
- **Stemgeheim:** Het moet onmogelijk zijn om een verband te leggen tussen de identiteit van de persoon die de stem uitbrengt en de inhoud van de uitgebrachte stem. Het proces moet zodanig ingericht zijn dat de kiezer achteraf niet kan aantonen hoe hij of zij gestemd heeft
- **Integriteit:** Het verkiezingsproces moet correct verlopen en de uitkomst mag niet beïnvloedbaar zijn anders dan door het uitbrengen van rechtmatige stemmen

Welke plannen liggen er al voor *de lange termijn*? (1)

- Experimenteren met en invoeren van een nieuw model stembiljet
- Oprekking termijnen proces uitslagvaststelling
- Corrigeren van fouten van stembureaus door een gemeentelijk stembureau
- Nieuw model proces-verbaal N10-1
- Publicatie van processen-verbaal van stembureaus en gemeentelijke opgave op internet

Welke plannen liggen er al voor *de lange termijn*? (2)

- Decentrale opzet van de uitvoering van hertellingen
- Herijken eisen digitale (hulp)middelen bij berekenen uitslag
- Experimenteren met en introduceren van elektronische stemmenteller (maar vooralsnog niet van stemmenprinter en internetstemmen)
- Maatregelen om stemmen voor kiezers in het buitenland te vergemakkelijken
- Verbeteren van het toezicht op de uitvoering van het verkiezingsproces in de praktijk

Wat gaan we vandaag doen? (1)

- In drie ronden in gesprek over een aantal centrale thema's:
 1. voorbereiding verkiezingen (o.a. kandidaatstelling, communicatie, registratie, kandidatenlijsten)
 2. dag van de stemming (o.a. openingstijden stembureau, identiteitsvaststelling, toegankelijkheid stemlokaal, inzet hulpmiddelen, tellen van de stemmen)
 3. proces na de stemming (o.a. verwerking uitslag, correcties, inzage, overdracht naar hoofd- en centraal stembureau)

Wat gaan we vandaag doen? (2)

- Per ronde in elk geval stilstaan bij de volgende centrale thema's:
 - rollen en verantwoordelijkheden (wie moet over welke onderdelen van het verkiezingsproces gaan, zoals de inzet van de stembureau-app en het doorvoeren van correcties?)
 - digitalisering (welke delen van het proces kunnen gedigitaliseerd worden?, wat is daarvoor nodig?)
 - gehele organisatie (welke delen van het proces kunnen eenvoudiger?, wat is daarvoor nodig?)
- Prioriteren: welke punten moeten we oppakken?
- Rondvraag en vastleggen afspraken

Wat gaan we doen met de input van vandaag?

- Concept-agenda opstellen
- Concept-agenda bespreken met deelnemers bijeenkomst en laten vaststellen door bestuurders van NVVB en VNG
- Op basis van agenda in gesprek met ministerie van BZK en Kiesraad

En nu...

Succes!